

Z muko je spravil na kupček par dinarjev za klobuček fantku. Bolelo ga je, da ga ni mogel vsem. Na veliko nedeljo po kosilu je potegnil Tineta s seboj.

„Kam?“ se je čudil sin.

„Boš videl!“

V globeli je imela Matevževka krčmo. Butnila sta v zakajeno izbo in sedla za mizo.

Tinče se je čudil. Težak zrak ga je dušil.

„Saj ne bom pil, oče!“

„Molči! Velika nedelja je!“

Sklonil je glavo. Najprej se je vse uprlo v njem. Skočil bi in zbežal. Potem ga je zrak omotil. Poslušnil je govorico, pal še sam vanjo in pozabil na vse. — — —

Rezika je čakala, če bo prišel po pirhe. Videla je, kam sta šla z očetom. Streslo jo je bridko. Nekaj se je zbudilo v njej, nekaj mehkega in toplega.

Vse popoldne je sedela pred bajto.

Nikogar ni bilo.

Med večerjo je hodila gledat.

Proti osmi sta prikričala z očetom po kolovozu. Stekla je proti meji in se zasopla ustavila.

„Kaj strašiš tod?“ je bruhtil Petron.

„Tinče!“ je zaječala.

Fant jo je gledal, sprva začudeno, potem si povetil glavo in opotekel se je k meji.

„Saj ne bom več,“ je zašepetal tiho.

„Spat, coprnic!“ je kričal Petron.

Pred bajto je klicala Mejačica:

„Rezika! Rezika!“

„Saj ne bom nikoli več, —“ je mrmral Tinče sam zase.

Spal je v senu. Skozi lino je videl v dolino prav do Matevževkine krčme. Jutri bo oče spet klel. Dolg, davk, obleka. Pa samo enkrat je velika nedelja, samo enkrat.

„Nikoli več!“

Mejačeva koča je molčala. Rezika, Rezika. — — —

Jutri bo spet vsakdanje. Če bi enkrat sredi delavnika lahko zavriskal, kakor zavriskajo v dolini.

Prav lepo je res na deželi . . .

Ta pesem je kot pravljica. Zapoješ jo in izgine . . .

Velikonočne pisanice

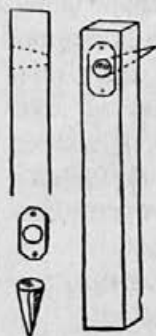
Francè Belin

Okraševanje velikonočnih jajc — pirhov je pri Slovanih že star običaj in radi tega ponarodel. Ponosni smo lahko na to dejstvo, ker je to tudi zgodovinski dokaz naše skupne nekdanje domovine. Kar je posebno značilno pri tem običaju, je to, da ga ohranja zlasti kmetsko ljudstvo. Zaman iščeš te

slikovite narodne navade pri Germanih in Latincih. Zato ni tudi nikjer na svetu pri velikonočnih običajih podana globoka vernost in ljubezen do rodne grude kot le pri Slovanih v najlepših narodnih običajih. Ta izraz je najbolj viden pri pisanicah. Žal, mladina opušča te lepe stare navade.

Pri nas okrasujejo velikonočna jajca na razne načine. Najbolj sta razširjena z voskom in izpraskanjem. Z voskom okrašujejo naše vrle Belokranjice, ki se imajo zahvaliti g. ravnatelju Božo Račiču ko jim je tehnično olajšal postopanje in sodeloval s prof. A. Sičem pri zbiranju vseh okraskov, ki so se izsledili kot pristno narodni.

Za okraševanje z voskom rabimo pisač. Vzemi nekaj čez 1 cm širok in enako visok do 13 cm dolg lesen klinček. Za 1 cm od enega konca izvrtaj stožčasto jamico, ki naj bo zgoraj nekaj čez pol cm, spodaj nekoliko manj široka. V to stožčasto jamico vtakni kovinast lišček, ki ima spodaj za debelino šivanke široko odprtino. V ta lišček vtakneš svaljkast košček čistega čebelnega voska in spodaj segrevaš. Ko se vosek stali priteče iz drobne jamice. Jajce držimo v levi roki in s pisačem v desni roki opisujemo — rišemo ornament. Vosek se na jajcu strdi. Seveda je treba neprestano spodnji konec liščka segrevati nad svečo ali primerno lučjo in nadaljevati s potezami ornamenta. Ko smo jajce opisali — orisali, tedaj ga potopimo v rumeno barvo. To, kar smo z voskom opisali ostane od barve nepobarvano. Zopet opisujemo rumeno barvano jajce dalje z

ornamenti in ga potopimo nato v rdečo barvo, modro, vijoličasto ali zeleno. Tako jajce lahko skuhamo in pri tem se bo vosek stopil. Na raztopljenih mestih se bodo pokazali ornament, ki smo jih opisali. Lahko opisujemo tudi trdo kuhano jajce. Tako jajce po končanem opisovanju segrevamo nad petrolejko, vosek se bo raztopil in okraski so vidni. Najlepše se dela s surovimi jajci. Po končanem opisovanju jajce izpihaš in ga segrevaš praznega nad petrolejko. Taleči se vosek obrišeš v krpo in pokažejo se ornament. Pomakaš lahko v poljubnih barvah, vendar se morajo kriti, to je, temnejše rabimo vedno kot slednje. V čimveč barvah pomakamo in opisujemo, tembolj okrašena je pisanica. Najlažji način je s surovimi jajci, ki jih izpihamo in je tudi najbolj slovanski. Tako postopajo Moravani in Slovaki. Skozi jajce lahko potegneš dvakrat zavito vrstico, ki jo izdeláš iz barvnih nitk in na koncu napraviš coček. Nitke naj bodo istobarvne kot so ornament. Tako jajce se lahko obesi v stanovanju kot okrask in spomin. Lahko ga tudi prevlečeš z lahkim lakom, tedaj se lepo sveti in barve so bolj žive. Lak je sicer moderen, ni pa neobhoden. Trdo kuhana jajca večkrat izcejajo čez čas beljak in nam kvarijo ornament. Ako surova kuhamo rada popokajo. Zato je način z izpihanjem najbolj enostaven.

Uporabljamo anilinske barve, ki sò raztopljive v vodi. Pazi da jajce v drugi in tretji barvi dalj časa držiš v barvanju, ker lupina prijemlje postopno počasneje. Izpiti jajce ni zdravo, ker so barve strupene in radi luknjičavosti barva pronica v beljak. Pogoj lepih uspehov pa je največja potrpežljivost.

Ponekod in to posebno rdeče, trdo kuhana jajca okrasujejo z izpraskanjem barve. Vzemi iglo ki jo utrdiš v lesen klinček tako, da konica gleda nekaj cm iz nje. S tako iglo lahko izpraskaš razne ornamente in je ta način tudi zelo razširjen. Iglo drži poševno, sicer lahko predereš lupino.

Narodni ornament bodi res pristno naroden. Zbirka, ki nam jo je podal prof. Šič je zelo bogata. Dobi se jo v vsaki šoli. Predvsem ne uporabljajte ornamente iz živalstva kot zajčke, metulje, jagnje itd., ker to ni naše narodno blago, temveč nemško. Napise lahko tudi uporabljamo in celo verze, vendar beseda ne sme prevladovati ornamenta. Običajno rabimo n. pr. Tebi, Francka, Tončka, Iz prijateljstva itd. Napisi naj bodo beli, ker so bolj vidni. Vsaka pisanica naj bo opisana z narodnimi ornamenti in motivi tako, da ves okrasek in barvanje postane harmonična celota.

Foto Venger

Sejalec